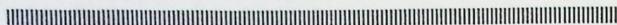

RINGERIKE.

Bli kunde hos Qvist!

ARNE QVIST

BOK- OG PAPIRHANDEL

Hønefoss

Telefon 605

**Bøker, papir,
trykksaker**

av enhver art

Bygdefolk, seinnom!

Jernvarer – Bygningsartikler

Kjøkkenutstyr – Kull – Koks

Repr.: Drammens Jernstøperi & Mek.

Verksted og Lumber Co.

LARS LARSEN

TELEFON 545 HØNEFOSS SØNDRE TORV

Kjem du til Hønefoss på Varemessa

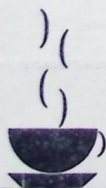
Gå innom

MARTHA NÆSSET

Telefon 226

Hønefoss Kaffistova

der du fær GOD og BILLIG mat

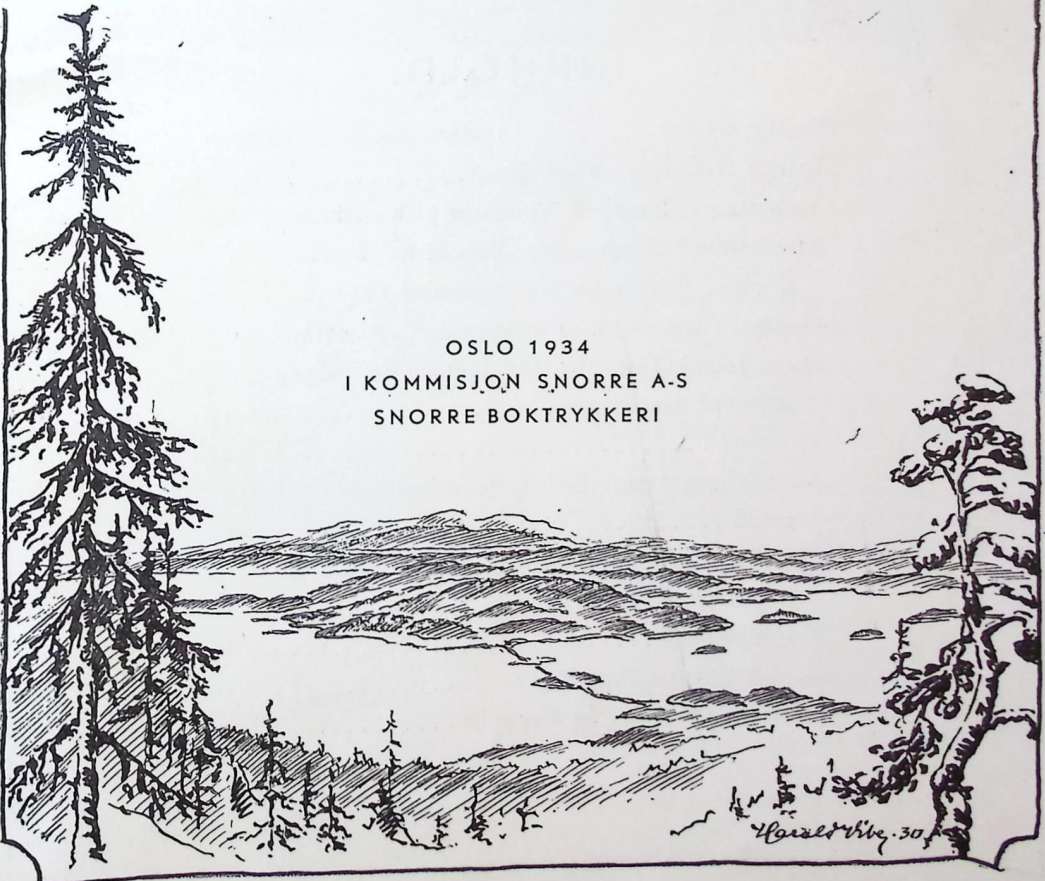

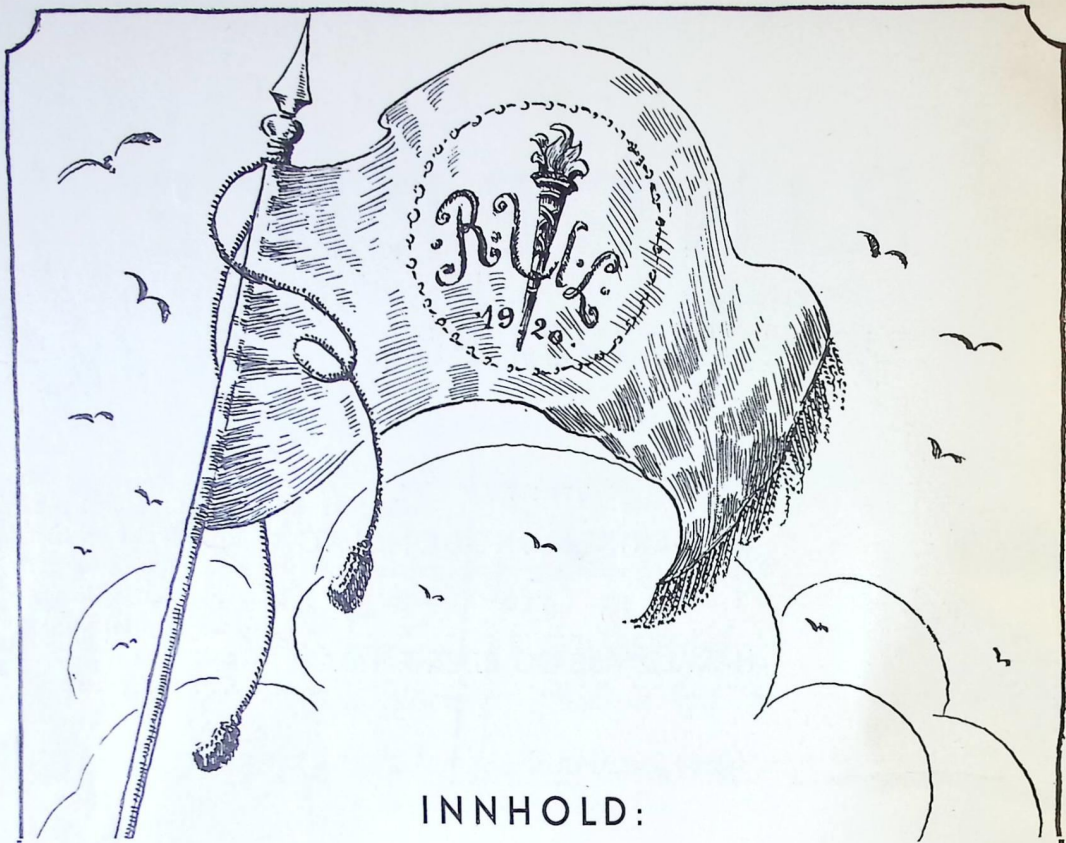
RINGERIKE

1934-35

UTGITT AV
RINGERIKES UNGDOMSLAG
VED
HARALD VIBE OG BJARNE VIDAR

OSLO 1934
I KOMMISSJON SNORRE A-S
SNORRE BOKTRYKKERI

INNHOUD:

Omslagsteining	av maleren A. C. SVARSTAD	
ERLING TOBIASSEN: Viker Kirke	Side	3
THORVALD E. SOLBERG: Vinternatt på Krokskauen ,,		5
JØRGEN MOE: Til min søster Olava Maria på hennes konfirmasjonsdag den 30te september 1832 . . . ,,		8
Opperud i Haug. Ill. av maleren A. C. SVARSTAD ,,		9
EINAR HEIMÅS-DOKKEN: Om bjørnen og bjørne- jægere på Ringerike . . . . . ,,		10
Tyristrand . . . . . ,,		12
ANDERS VILJUGREIN: En bergmesterfamilie på Tyri- strand . . . . . ,,		13
ERIK BJERKE: De skandinaviske studenters tur til Ringerike 1851. . . . . ,,		15
Ringerikshumor . . . . . ,,		18
O. SKRUTVOLD: Haug Kirke. . . . . ,,		20
OTTO VALSTAD: Jeg og Ringerike . . . . . ,,		20

VIKER KIRKE

Mel.: Når solen ganger til hvile...

Du har ingen tårn og tinde
du eier ei ry og prakt.
Men gjemt i skogen derinne
du står om det evige vakt.
Du vant ingen kunstners hjerte
som gav det hellige ord...
Det brenner ei guldslått kjerte
til pryð på ditt alterbord.

En fremmed vil lite finne
av verd i ditt gamle hus.
Vi glemmer dig ingensinne
vi barn av skogenes sus.
Ti bakved de brune vegger
og op ved ditt alterbord,
der er det de svunne slekter
som stadig forkynner Guds ord.

Der samler de sig til messe
når klokkene klemter om vang.
Der stille du hører de blander
sin stemme i salmenes sang.
Der kan du fornemme de bøier
ved alter i andakt sitt kne
og henter sig fred og styrke
av Kristi vunder og ve.

Men der under muld de sover
og graven tar alt i favn —
der vidnes det ennu så stille
om makten i Jesu navn.
Og slektene skifter og svinner,
men fedrenes kirke står —
Og alle de hellige minner
hos dig de sin vigsel får.

Så går vi de gamle veier
frem til det hellige hus
der Gudsordet toner om seier
i salme og orgelbrus.
Så strekker vi våre hender
mot Frelserens brod og vin...
Vi hilser den gjenopstandne
og følger hans fredsele trin.

Gud signe dig, Viker kirke,
stå lenge til sjeles gagn.
Ring helg over dalens virke
og minn oss om Jesu navn.
Og når vi så engang skal sove
der gravene gjemmer vårt navn,
Gud gi oss da dig å love
og synke i Faderens favn.

Erling Tobiassen.

På vestsiden av Sperillen, omtrent midt i bygden, står det ærverdige gamle Gudshus, Viker kirke. Oppe på en bakke står den, men „gjemt i skogen derinne“, så veifarende som ikke er kjent, har vanskelig for å få øie på den.

Hvor gammel den nuværende kirke er, vet man ikke med sikkerhet. Man vil vite at kirken opprinnelig har stått på Nes. Man tror at den er flyttet til den nuværende tomt omkring 1702. Kirkens altertavle, prekestol og et nokså stort krusifiks av tre, tjør man er fra en eldre kirke som stod på samme tomt. Denne „Viker Kerkja á ofre Ordalimum“ omtales i Diplomatarium Norvegicum allerede i 1462. — Den nuværende kirke eiedes først av det offentlige, men blev i 1723 solgt til sognepresten til Norderhov, herr Daniel Ramus. Ved arv gikk den så over til hans mor, Anna Colbjørnsdatter, siden til hennes datterdatter, Anna, som var gift med en kaptein C. Petersen. Av disse siste blev kirken i 1739 solgt til almuen. (Hegna: Aadalen 1814—1914).

Kirken er en langkirke, opført av svært tømmer med plass for ca. 250 mennesker. På vestsiden et massivt tårn med våbenhus. Tårnet ender, meget umotivert forresten, i en liten tårnspiss som står temmelig dårlig til det for øvrig kraftige tårn. Denne tårnspiss er atpå til hvitmalt, hvilket gjør at den likesom ikke horer kirken til. — Utenpå er kirken bordklædd med gammeldags tommermannsklædning som er tjærebredd.

Av gamle ting i kirken foruten de før nevnte: altertavlen, med et maleri av korsfestelsen, prekestolen og det store krusifiks, kan nevnes: 2 messing lysestaker med initialene E. B. G. H. på den ene og A. I. D. H. på den andre siden, samt årstallet 1719. Disse to staker er sannsynligvis gitt til kirken av et ektepar uten at man vet hvem givne er.

Midt i skibet henger en vakker messing lysekroner med innskrift: „Foræret til Wiger Kirche af Christopher Hansson Archtander, og Kirsten Hendriksdatter Sp : Aar 1713.“ Døpefonten med himmel har bl. a. følgende malte påskrift: „Av Procurator Anders Christensen og Anna Clausdatter Er denne Funt med alt tilhørigt Foræret denne Wiigger-Kirke 1728.“ I skibet henger et maleri av „Judaskysset“. Det er malt av den navngjetne P. Aadness. Under maleriet står: „Foræret til Kirken af Anne Larsdatter Lystig Anno 1779.“ — I tårnet henger to klokker. Den eldste og minste har følgende innskrift: „Anno 1721. Me fecit Jan Albert de

grave -- Amsterdam.“ (Jan Albert de Grave gjorde mig i år 1721, Amsterdam). Under står: „Denne klokke tilhører Wigger Kircke. Da wærende Sogne Præst Herr Daniel Ramus.“ — På den store klokke står på den ene side: „Lensmand H. Skaugstad og Gulbrand Fjøsvisgen har for Almuen i Aadalen kjøpt denne klokke som er støbt den 14 Ocbr. 1842 til Viger Kirke.“ På den annen side står: „Enken Marit Simensdatter Nesmoen har givet 100 Spd. til Klokken og Resten er betalt av Almuen.“ — Av kirkesølv finnes: En, visstnok riktig gammel kalk, liten, rimeligvis brukt av presten ved sognebud, en prektig, større kalk med innskrift: „1800 — den 1ste Januar.“ En disk og en oblateske, begge uten innskripsjoner. Videre en temmelig stor vinkanne med innskrift: „Til Viker Kirke fra Iver og Kristi Rønnerud. Aar 1868. Som Minde efter Gulbrand Fjøsvisgen.“ — På veggen ved prekestolen er ophengt restene av et bjørneskinn. Sagnet sier at det er en del av det bjørne-

Altertavle i Viker kirke.

Vinternatt på Krokskauen

En sand historie fra Ringerike

av Thorvald Solberg.

Førefjellsvinteren lå med nysne og klingende sledeføre over Ringeriksbygdene. Fjorden var såvidt begynt å krave sig, så det tegnet til gammelvinter med mye sne og skarp kulde.

Innpå — som bygdefolk sier om Krokskauen — lå sneen en god meter høi, og løs.

Ola Jonsen lå på tømmerhugst — innpå — nord om Kleiva. Han hugg alene. Men drengen på Huseby, som lå på vedlunning på Rudsetera gjorde Ola den benken, at han tok med sig matsekken hans på lasset opover Krokkleiva, og satte den fra sig ved Småmyrene.

Der skiltes veien som gikk til Rudsetera og rakstveien hans Ola, eller rettere: der nådde rakstveien hans Ola den opkjørte veien til Husebyguten.

Ola brukte dra hjem hver lørdagsefta, hugge helgaved, kvile op sig søndagen og pakke sekk til mandagsmorgen.

Det var tre som ventet ham når han kom hjem: konen og to små tvillingjenter...

Aldri kunde han tenkt sig at han skulde legge sig til slik stas som disse ørsmå jentene...

Men det var forunderlig så troisomme de kunde være likevel. Han tenkte ofte på disse to nøstene når han drev med tømmerhugsten, og om kveldene efter at dagen var slutt.

Var det nysne og godt føre gjorde han ikke veien hjem lang. Folk sa han gjorde som de sprekeste hallingene i gamle dager når de kom fra Krestianiamarken: de stod Kleiva, stavløst...

Folk sa, han var en grepa arbeidskar, men ei uvøle på ski...

Han hugg hele veslejulkvelden og tidlig neste morgen drog han til skogs og hentet sig en tørrfurugadd for å ha med sig litt god tendved hjem til helgen. Så husket han, det var en granslip han ikke hadde rukket å gjøre op kvelden før, og tok likegodt og gjorde den ferdig. Det var litt sent...

Han fikk sig en kaffetår og en brødskive, sopte gulv, vasket kopper — og steg på skiene.

I det samme kom han i tanker om at: kanskje var det gæli å arbeide en slik dag — for det var jo sjølve storjulkvelden.

Han strøk bortått tørrgadden, hugg øksen godt fast på midten — og utover bar det...

Det var falt noen tommer nysne om natten, så han hadde fin styring, men det bar utfor hele tiden og farten øket.

Det var litt rart å manøvrere med denne kubben i neven. Derfor hadde han bare stukket skottuppene inn i tåhettene uten å dra til bakremmene.

Best som han kommer fykende i svingen ned mot Småmyrene, er det kjørt frem en vedlunne som ikke har lagt der før i vinter. Det var Husebyguten som hadde kjørt frem endel for å ha å øke lasset med utover Kleiva.

Storola fattet den overhengende fare og som en iling fôr det gjennom ham at: dette gikk gæli...

skinn som finnes i Hedal kirke. Sannheten er vel at det i sin tid er blitt brukt som gulvteppe foran alteret.

Som så mange andre gamle kirker har Vikar kirke lidt den skjebne å bli pietetsløst behandlet ved reparasjoner og tilbygg. For ca. 30 år siden blev to sakristier tilbygget. Materialene her er almindelige rustikkbord. Likeså en del av taket inne i kirken. For en 4—5 år siden blev grunnmuren reparert, og de gamle tramstener foran inngangsdøren blev da erstattet med flott tilhugne, moderne tramtrin. De gamle stener, som så mangen ådøling har trådt på i livets viktigste

stunder, i sorg og i glede, — de er nu anbragt ved kirkegårdsmuren utenfor kirkegården. De burde hedres så meget at de fikk plass innenfor.

Vikar kirke „eier ei ry og prakt“; den eier lite av kunstnerisk utsmykning og er vel blitt til i en fattig tid. Men den eier det som ikke gilde farver, glassmalerier og annen iøinefallende stas kan gi: Den eier alderens ærverdighet og ro, kirkerø. Vikersogningene er glade i sitt fordringsløse Gudshus, og sogneprest Tobiassen har gitt en vakker utløsning for menighetens kjærlighet til sin kirke i siste vers av sin sang om den.

H. Høieggjen.

I den svimlende farten forsøkte han å kaste sig av skiene og hoppe til for om mulig å fly over eller nå oppå vedhaugen.

Han *seg* sammen og forover ovenpå vedlunnen...

Da smertene gav sig såpass at han kunde begynne å tenke, forsøkte han å dra foten etter sig.

Det gikk ikke. Så vridde han sig over på siden og så attover.

Foten lå den gale veien.

Han tok forsiktig ned over smalleggen, den var knust.

Storola lå litt, så tok han av sig trøien og vesten, løsnet bukseselene.

Så drog han sig baklengs ned av lunnen, trøien og vesten holdt han i hånden.

Det gjaldt å finne skiene og øksen. Trøien brukte han til å støtte sig med ned i sneen for å få bedre tak, så sakk ikke armen så langt ned i lossneen.

Omsider fant han skiene og lenger oppe øksen, den satt i vedkubben.

Han la vedkubben mellom benene og efter et iherdig og usigelig strev fikk han kløvet den noen ganger og fikk laget sig gode skinner.

Han vridde foten om slik som en fot skal være, og surret så godt han kunde vedskinnene fast med selene.

Da det var gjort var han drivsvett, men han kjente samtidig at det var frisknet adskillig på.

Han tok slireremmen sin og surret stramt ovenfor kneet. Men ikke for stramt, han visste at det var bra det fikk blø så passe.

Han regnet ut at det måtte vel ha tatt en skikkelig time før han fikk hugget sig en passende staur og kommet sig op på skiene.

Det gikk ikke. — Kanskje kunde det ha gått et stykke på flat og hard vei, men her var bakket. Så stakk han skiene i sneen og begynte å krype.

Han tok luen i den ene hånd og brøt barkvist til den andre, slik at han på et vis krøp — på trug med forparten og drog bakparten efter sig. Våtten hadde han mistet.

Det gikk, men det gikk smått. Han så at dagen var begynt å falme, det fór igjennem ham at det var eftan alt, og rettnå vart det vel kvelden.

Og efter kvelden kom natten og han var eneste levende mann på hele, vie skogen. Det var julkvelden...

Han krøp en times tid og var nådd ned til en flat slette, her gikk det tyngre, sneen lå dypere

og løsere enn oppe i skogen. Så måtte han hvile litt.

Der kom den over ham igjen en slags frysning nedover ryggen. Det donket i den såre foten, han kjente det like op i skallen for hver gang blodet donket.

Fankern — å lite det sku tel før en vaksin kar blei som en reivonge...

Og så med en gang kom han til å minnes tvillingene. Og Herregud hvor redd kona vilde bli når han ikke kom hjem til kvelds. Javisst vilde hun få fatt i folk — op Kleiva og innover. Men det kunde drøie mange timer — kanskje over menatten.

Så tenkte han på småjentene igjen og at han brukte å sitte med en på hvert kne og våge med kona si: at den ene var blitt tyngre enn den andre. Han la hodet ned på armen et øieblikk for han var så trett i nakken. Det svalte å legge hodet i sneen.

Nu kom den over ham igjen denne følelsen av uhygge, langt til skogs og nærepå hjelpeløs.

Engang han lå slik og hvilte med hodet lågt, syntes han å høre som en hund søike i åsen bak ham.

Hund? fantes ikke så mye som ei bikje på skauen idag, bare slik en tosk som han som kunde ligge og fomle innpå, julkvelden.

Ulv? som gikk sporet hans? var det likt sig — fantes ikke ulv nå for tia. General Gram skaut den siste ved Svendsrud meieri for mange år sia...

Men det blev en blodfleck i sneen for hver gang han hvilte.

Så tenkte han bittert på hugstakkorden sin... Dom hadde vært kar om å prutte ta og slå ned det han forlangte... og han forlangte ikke ublutt...

Men så tvang han sig til å tenke litt på småjentene igjen. Det banket ikke så ilt i foten lenger, men han fikk sne ned mellom bukselinningen nu da remmen var vekk.

Så krøp han igjen...

Merkelig til låt deroppe i lia — nu var den der igjen — og øksen lå att op ved lunnen...

Sinnet kom op i ham og han krøp ubendig videre, tok rene byks av og til. Så merket han at forbindingen var slaknet, han tok sig med hånden nedover den såre foten og blev våt på den, tørket av sig i sneen, blod...

Han la hodet ned i sneen et øieblikk og tenkte

over dette — om han skulde gi sig til å snøre om att?

Det gikk ikke verst å krype, veien opkjørt av Husebygutten, men det var ikke kjørt idag, ikke siden nysneen kom. Han tørket svetten med luen . . .

Rundt livet var sneen brånet og skjorten var klissblaut.

Det kom sigende innpå ham en følelse av usigelig forlatthet.

Engang hørte han sig selv hikste til — gråt han?

Fy fankern, ingen ringeriking gråt vel for om en kom borti ei vedski. — Han famlet fort i vestloppen efter skråtobakken.

Begynte det å skymre alt? Han var så usigelig kje i nakken. Han la hodet ned i sneen — bare et øieblikk. Nu frøs han ikke lenger, men kjente sig så forunderlig søvni og rar, mest som han hadde drokki — nu skulde en kaffedråpa ha smakt . . .

Og han som skulde vært på bua ikveld og hugget kveldsved og handlet litt småtteri til kona si til jul — mange folk på bua ikveld . . . småjentene . . . han lo litt, det måtte ha gått flere timer nu — mange timer . . .

Han var så usigelig trøtt. Med ett kom det over ham som en stor forundring: om det kanskje var slutten — kanskje var han feig?

Nei, han var ikke feig — han var bare trøtt, han lå likesom bare litt og rørte sammen så mange slags ting. Han hadde det godt der han lå. Kanskje skulde han prøve å be Fader Vår?

Det gikk godt og gjorde godt syntes han. — Men da han kom til „giv oss idag vårt daglige brød . . . kunde han mest ikke bare sig for å le . . . han kom til å tenke på den tomsingen på Mo — at han sløifet bønnen om daglig brød — „for det får je på Mo“, sa han . . .

Daglig brød ja, han gjespet, hå heisan . . . småjentene stakkar, la hodet aldri så lite ned på armen, attru om foten blødde?

Han skvatt til som om han hadde hørt børseskudd langt vekk!

Det var no varmt og vått som famlet innunder armen hans, det slikket ham i ansiktet . . .

„Er det folk eller å er dettane for no,“ det var Husbygutten som ropte i redsel — og det var gråhunden til Husbyn som hadde slikket . . .

Storola rettet sig op med et rykk:

„Ja, det har nå vori folk engong,“ sa han.

En times tid senere kom Husbysvarten i firtan svingende inn på plassen, der Ola bodde. Gampen var svett så det rauk. Men Husbygutten stod på kne og kjørte i bare skjorteermene, enda det var spretende kalt.

Storola lå dørgende still med trøien til gutten over sig.

Om morgenen kom Gammeldoktern, undersøkte foten, ristet på det grå hugge sitt og sa: han måtte til Drammen på sjukehuset på flyende flekk.

Og kommet på sykehuset, sa doktoren at det var visst ingen annen råd: sikrest å amputere ved kneet eller kanskje litt lenger nede . . .

Men Storola sa — nei!

Men om det satte sig betendelse i foten, så kunde det være for sent?

Fikk så væra da — det fekk breste eller bæra, han vilde ikke skille lag med foten sin . . .

Doktoren nikket, det var et realt standpunkt, en fikk prøve . . .

De la sammen foten, passet beinsplintene ihop, så godt det lot sig gjøre. Ola satt og så på. Så bar de ham inn igjen . . .

Åtte dager efter var det syn for saken: foten blev. Slikt grokjøtt hadde de ikke trodd fantes.

Den dagen sa sykepleiersken:

„Jeg tror trykt De kan legge Dem til å sove — det er ingen som kommer og setter av foten Deres mens De sover — sov nå.

For en gangs skyld gikk det riktig bra. Foten er bra og Storola fikk ikke mén . . .

Og småjentene gikk for presten ifjor . . .

Thorvald E. Solberg.

*

P. S. Historien er sand. Storola lever i beste velgående.

D. s.

Til min søster

OLAVA MARIA

på hennes konfirmasjonsdag den 30te september 1832¹.

Naar i denne høie Alvorsstund
Hver af Dine rækker Dig en Gave,
Skulde da Din Broder ingen have?
Jo — han henter En fra Hjertets Grund.

Det er kun en simpel Glemmigei,
Som fra Broder-Ømheds Bed sig skyder,
Og som her med Broderhaand han byder;
Tag den med Dig dog ad Livets Vei!

Naar Dig stundom da Din Banes Kaar
Vil en Ensomhedens Time unde,
Den Du vier ind til dem, der svunde
Dennes Brødre fra Din Barndomsvaar:

Lad da, kjære Søster! ogsaa ned
Blikket paa min lille Smaablomst falde:
Maaske kan dens Vink fra Afvei kalde,
Maaske styrke Dine snatte Fjed.

Her Du da paa Grændseskellet staar:
Bag Barndommens Glædesaar,
Foran Dig en anden, ukjendt Alder.
Søster! sku Dig end engang tilbage
Paa den vigtigste av Dine Dage,
Førend Tæppet ganske, ganske falder.
Kjære Søster! siig hvi dækker vel
Barnets Himmel Glædens Purpur-Væld?
Hvorfor toner gjennem Stormens Bruus
Som igjennem Sephyrs milde Suus
Ikkun Glædens Stemme til dets Øre?
Og hvi kan Smaablomster uden Tal
Under stjerneklædte Himmelhal
Vel saa mægtigt Barnehjertet røre?
Hvorfor fylder Moders Bifalds-Smiil
Barnets Bryst med reen, med himmelsk Ild?
Hvordan kunde vel fra Himlens Bue,
Fra det høie rene hvalte Blaae,
De utællelige Stjerner smaae
Tænde i dets Barm den fromme Lue
For den store, underfulde Gud
Der lod Stjernevrillen strømme ud?

Jo — min Søster! Uskylds Engel leder
Barnets første blide lette Fjed
Værner om dets Hjertes stille Fred,
Om dets milde lyse Saligheder.

Ak! men flyer først Uskylds Engel bort,
Glædens Lysglimt svinder; — fæl og sort
Tungsinds Skyer male brat vor Himmel,
Freden meer ei i vort Hjerte bor;
Og forgjæves over viden Jord
Søge vi den i den store Vrimmel.

„Men“ — Du spørger — „kan den Dødelige
Vel bevare Freden i sin Barm?
Flygter Uskyld ei fra Livets Larm?
Maa den ei for Nid og Harme vige?“
Ak — desværre — kjære Søster! jo!
Men *den Godes* Fjed vil stedse to
Andre venlige Smaaeagle lede:
Kjærlighed — vi nævne dem — og *Troe*;
Atter de i Barmen gyde Roe,
Mild Forhaabning, blid og hellig Glæde.
Troen altid peger mod det Blaae,
Didhen synes den at længes saa;
Kjærligheden Alt med Ømhed favner,
Fyrsten i hans gyldne Purpur-Pragt,
Betleren i pjaltet Armods-Dragt;
Ingen, Ingen Englens Ømhed savner.

Tro Din Ed da følg de Huldes Spor,
Mens Du, Søster! vandrer her paa Jord;
Og Dig engang hist for Naadens Throne
Krandser Himmelfredens Palmekrone!

Jørgen.

¹ Olava, søster til Jørgen Moe, født på Moe 16. februar 1817, døde ugift samme steds 1895. Engebret Moe minnes henne som en staut kraftig kvinne, arbeidsom og nevenyttig all sin dag. Var kjent for å være skarp i replikken, med et åpent øie for humor, hvilket hennes svar ofte bar bud om. Ellers hadde hun som sine andre søsken et godt vett og et lyst sinn.

Opperud i Haug.

Mens bygdens egne folk ofte lar gamle kulturminner forfalle eller i tankeløshet endog ødelegger dem, er vi ofte vidne til at innflyttede byfolk med sjelden pietet og kjærlighet verner om de levende kulturminner vi har utover bygdene. Som på Opperud i Haug, der familien Skjelderup har slått sig ned.

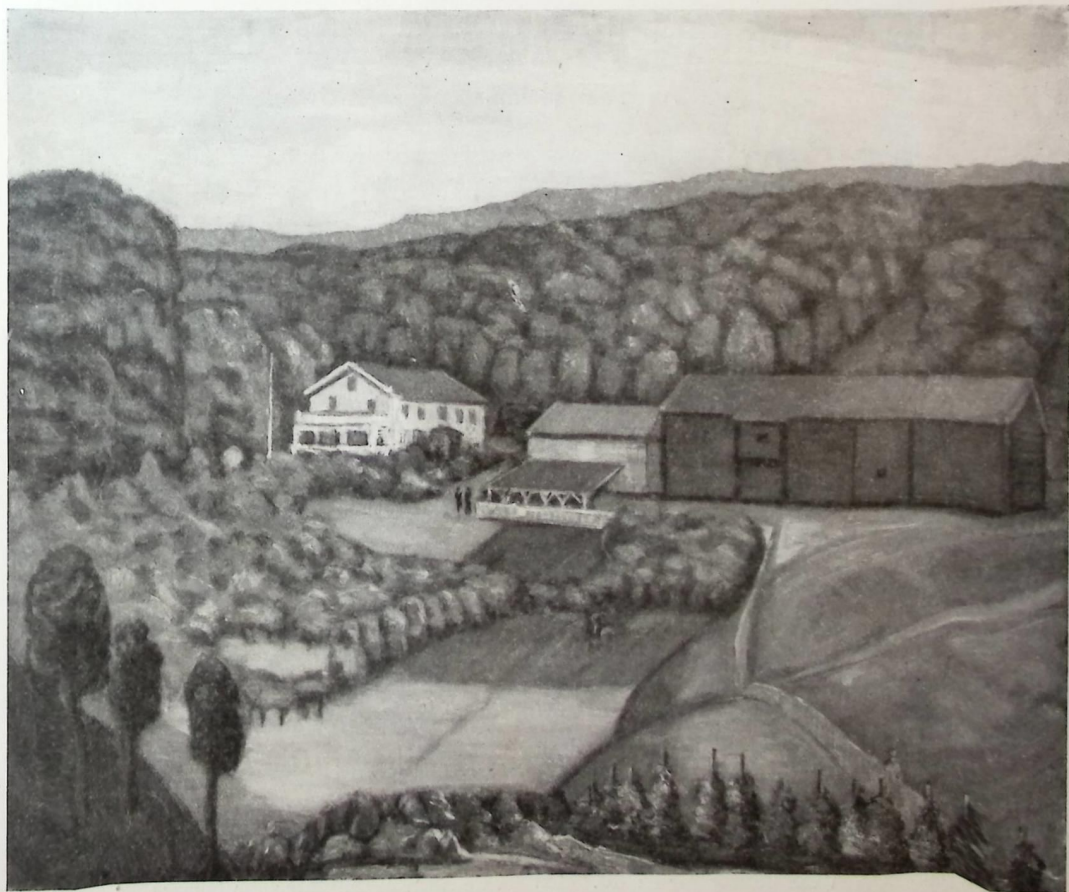
Helt oppe i åskanten ovenfor Gjermundbo ligger Opperud. Nedunder ligger Haugsbygd, lengst ute blinker Tyrifjorden, og i vest blåner Holleia-åsene med Norefjells skinnende kåpe bak.

Ovenfor husene har vi fineste bjørkelund på Ringerike, og nedunder et eventyr av en hage der gammelt og nytt møtes.

Våningshusene er vel ikke særlig gamle, men det kjempemessige tuntre, en gammel lind der

både er plombert og stivet av med jernringer og stålvirer for å berge stamme og krone, forteller om gammel god norsk tradisjon.

De første husene på en gård som har måttet i støpeskjeen, har vært uthusene. Nye driftsmåter har krevet det. Derfor finner vi så ytterst få slike utover bygdene. På Opperud har vi derfor kanskje elste låven på Ringerike, den skal være vel 200 år gammel. Det som gjør den særlig interessant er det balkonglignende utbygg på låveveggen. Etter hvad muntlig overlevering melder skal i nevnte utbygg ha stått en peis. Det var jo almindelig skikk at husmenn og tjenestgutter stod på låven og tresket med sliren før det blev lyst om vintermorgenene, og de kunde dra til skogs. Tyristikken i lyspeisen

Opperud gård.

kastet da sitt flakkende skinn utover låven. Ikke sjelden spratt ei glo ut på gulvet. Da var foten fremme og tråkket den død. Aldri hente det at det brente i den tiden.

Interior fra låven på Opperud.
Peisen har vært anbragt i bakgrunnen.

Disse peisene var laget slik forteller Martin Johannessen: „2 pluggen av hardgran var drevet inn i veggen borte i ei ro, en på hver side i passelig høyde fra gulvet. På disse pluggene var lagt ei helle, hogd i vinkel. Over dem etter veggen 2 flate steiner, og på disse igjen ei helle maken til den i bonn.“ På denne måten var varmen isolert fra låveveggen. De siste låvene på Stranda der det var lyspeis var Røseeng, Ø. Lerberg og Ø. Ask, forteller M. J., men peisen på Opperud har altså hatt en annen konstruksjon, idet den har stått i et utbygg midt på veggen.

Efter hvad den nuværende eier opplyser skal det finnes folk i Haug som ennå minnes hvorledes peisen har sett ut, og han akter derfor å la den gjenopføre. Og det er prisværdig. For alt som forteller oss om det gamle arbeidslivet på bygdene, har også sin verdi. v.

Om bjørnen og bjørnejægere på Ringerike.

Av Einar Heimås-Dokken.

Det skal ha hendt engang, for flere mannsaldre sia, at Ringerikes bygder blev så hardt hjemsøkt av rovdyr, som jerv, gaupe, ulv og bjørn, at innbyggerne frå bygdene, som Soknedal, Herradsbygda, Stranda, Tyrstrand og utover, samlet sig til kamp mot dem for at de ikke skulde ta overhånd. De gikk så manngard nordenfrå Krødsherrad—Soknedalsskogene og jaget og jaget fremover med skrik og skråll og larm av sine primitive våben.

Og dyrene flyktet foran, manngarden kom efter, det blev flere og flere dyr, flere og flere jegere. Gjennem hele Holleia gikk dette jag, til ut på Modum, hvor Snarumselva og Drammenselva faller sammen i hvirvlende skumkok, fossen som ingen levende slapp frå når de var grepet.

Ut mot dette dødsjuv gikk jaget, dyrene stimlet brølende og skrikende sammen derute på de steile skrenter over fossene, vilde snu og vende tilbake. Men innefrå skogen kom mennesket vrimglende og de dyr som optok kampen døde for spydodder og andre våben.

Dyrene vrinsket, skrek og brølte; styrtet sig så utfor i ville fossen. Ikke et levende rovdyr blev tilbake. Skogen var befriet for en tid. Men

på skrentene over de brølende fossen satt jegerne, stekte og holdt fest på de falne dyr, og imens hugg de bilder av de falne dyr inn i berget — det skulde synes i evige tider...

Dette sted er blitt kalt Dyregrav...

Mange, mange år er rullet frem over Ringerikes tyste skoger siden dengang, mange udyr og bjørner er født og har funnet sin død derinne. Men Holleia, og de andre mektige skoger, villmarkene mot Adal, Valdres og Hallingdal står fremdeles og ruver...

På Holleia er bjørnen blitt borte, Gramkarene skjøt visst de siste, og det sies å være omkring 40 år siden den siste fastboende bjørn blev skutt der. De bjørner som har vært der siden, er bjørner som har kommet streifende derut fra villmarken innenfor — Vidalen og Vassfaret.

Adalsskogene, Vidalen og Vassfaret er de skoger som grenser til eller også delvis ligger i Ringerike, hvor det ennå finnes bjørn.

Men det er her også bare høist 6—8 stykker tilbake, som streifer vidt omkring i dette ville skog- og fjellrike.

I store deler av skogen derinne er de nu fredet privat av grunneierne, som på den måte vil bevare noen eksemplarer for feunaen og efterslek-

ten. Og i disse ville strøk derinne har den også en chance.

Bjørnen har jo fra våre fedres tid hatt ord for å være et forferdelig rovdyr, som også foruten å ødelegge buskapen, også tok på mennesket selv. Om den tid har vært er den dog nu forbi. Det hender at enkelte bjørner har fordristet sig til å slå en sau ihjel. Men selv dette er ikke store skaden å nevne når man tar i betraktning de kolossale vidder det her gjelder. Og mennesket har den ikke tatt på siden hin ulyksalige dag ved Domfætseteren i Flå for henved 30 år siden. Men selv dengang var vel bjørnen å undskylde, for gutten hoppet like i fanget dens, mens den lå og sov. Og selv om det hadde vært en elg, hadde den stanget eller sparket gutten ihjel.

Det synes å være mye av en fabel dette om

Juvet.

bjørnens rovgriskhet. Det var når bjørnen blev såret eller skremt den gjorde motstand for å redde sitt eget liv. Men slem med bufe var den nok dengang, da den optrådte i store flokker, som gamlekarene forteller.

De bjørner som nu er tilbake, i Ringerike og de tilstøtende skoger, lever fryktsomme, fredløse, jaget frå sted til sted derinne, for selv i den mest bortgjemte krok, innerst inne, kommer mennesket som den frykter over alt.

Det er forbi med de store, store øder...

De Ringeriksmenn som har drevet mest efter bjørn og som er blitt framifrå og navngjetne jegere er, fra de eldste jeg har hørt om: Kristian skytter. Denne bodde i skogen innved Bukollen og man visste han hadde skutt over 100 bjørner. Bendik Amundstua Adal, var en våg-

Johan Tuft.

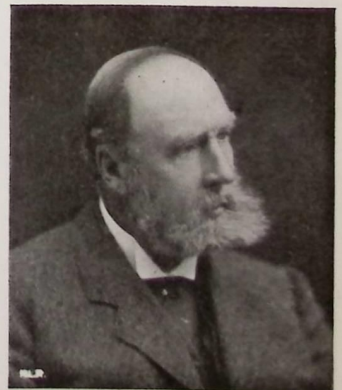
som og flink skytter som skjøt mange bjørner. I hans hjem ved Bergsund bevares visst ennu mange av hans bjørneskaller.

Ole E. Haugen frå Brekkebygda var en framifrå jeger med mange bjørner på samvittigheten. Knut Berg skriver om denne i „Fly-jakten“. Elling Kr. Juvet har fått Haugens siste rifle, den henger på Ellings vegg som et hellig klenodie.

Ole E. Haugen er „Gamle-Haugen“, J. B. Bull skriver om. Per Sandaker skjøt også mange bjørner, han hadde i sine yngre dager vært med „Kristian-Skytter“ og lært meget av denne.

De mest kjente bjørnejegere frå den senere tid er først og fremst: Knut Berg og hans menn, Ole og E. K. Juvet, Martin Hølen, Breili, Per Maribo og vel også Anders Tuft, alle frå Soknedalen.

Knut Berg var selv en fremragende skytter og skjøt selv 9 bjørner. Men mesteren over dem

Jens Gram.

Tyristrand.

Fritt fra fjorden
mot høiden bakket bølgende,
favnende fjelle og fiskevann,
bygget av bonder brytende jorden
fedres fotefår følgende
traust ligger Tyristrand.

Holleia hevet høit over.
Henå-a hevder til Haugfoss,
grenser så Grindtsaug, Puttås til Gruvås
vandrer videre over Skjærssjøelvens vover
nord for Maurud ned til vann
grensen rundt om Tyristrand.

Bonder brente bekk av tyri,
fôr med ferdingslasset fjorden frem,
hentet handelsvarer hjem,
tok og temmet tjern og myr i
dam for fossefallens fløtningsvann
til Tommerdrift på Tyristrand.

Modnet korn ved møller maltes,
seterlivet skaffet ost og smør,
Skjærdalselvens sagbruk for
kvantumsager også kaltes.
Mynt til mat for modig mann
tjentes tidt på Tyristrand.

Malmen midt i mørke skogen
mines ut, man jager mikkell,
smeltes sten så sund — til nikkel.
Proprietæren prøver ploget,
fanger fete fisk i vann
tilfreds tilforn på Tyristrand.

Yrket endres. Andre tider
stikker og, kom, så og svandt.
Hist hvor tyrifaklen brandt
sendes glødelampens skin til alle sider.
Lad da lys og lykke lyse over land
trøste, trygge gamle Tyristrand.

1524.

alle var Ole Ellingsen Juvet, han er etter en fagmanns dom ansett for å være landets dyktigste og mest erfarne bjørnejeger. Han har deltatt i over 30 bjørnejakter og selv felt de fleste. Ole Juvet viste i jakten etter bjørn uhyre mot, handlekraft og sikkerhet. Han stod engang oppe i Bukollen i en reksle da en veldig rusk av en såret bjørn kom skrikende mot ham. Like til bjørnen var et skritt frå sig stod Ole, da kastet han sig raskt tilside, satte geværet frem og gav bjørnen nok et skudd. Engang trakk han en levende bjørn fram efter ragget av et hi i Vidalen, for at andre skulde få skudd på den. Ole Juvet var den sikre, støe jeger, som aldri feilet, hverken efter elg eller bjørn, og elg skjøt han flere hundre av. Ja, ennu i høstdagene er han med sin yngre bror Elling Kristian og opfrisker gamle minner, og ennu har han kanskje ikke nedlagt sin siste.

J. B. Bull skriver vakkert om Ole, som engang for mange år siden fulgte han som kjentmann. Oberst Gregersen skriver vakkert om Ole og Elling Kristian i „To Brødre“ i boken: „Mellem Havbryn og Tinder“.

De andre ovenfor her nevnte jegere, Maribo, Holen, Tuft, Breili, var alle framifrå jegere som

sjelden feilet. Elg har de alle et par hundre på samvittigheten.

Det er alltid „ugløimande stunder“, det en får, når en sitter hos disse gamle, gjeve menn og hører dem fortelle om sin storhetstid, da de jaktet sammen derinne efter elg og bjørn, som det dengang var nok av. Og det er likesom de ikke kan få sig til å tro dette: at bjørnen er ved å forsvinne derinne...

De og bjørnen var jo likesom ett . . . Når de er borte, vender de aldri mer tilbake...

De som sist har skutt bjørn i vårt distrikt er: Gunnar Kittelsby, Soknedal, på Holleia 1927.

Magnus Strande, Haug, i Adalsskogen 1928.

Ola Maribo, en sønn av vår Per, ved Vikersfjell våren 1927.

De siste bjørner som er falt på vårgroen i Bukollgrasingen er skutt av brødrene Tonga frå Flå, de som fikk navnet „Indianerne“, fordi de aldri gav sig.

Noen år er gått siden bjørnen er råkt ut for en streifende jeger. Men kanskje en dag møter de den siste...

Da vil Ringerikes skoger miste noe stort og rikt!

Einar Heimås-Dokken.

En bergmesterfamilie på Tyristrand.

Adolf Roscher, Thora Lagerta Roscher.

Av Anders Viljugrein.

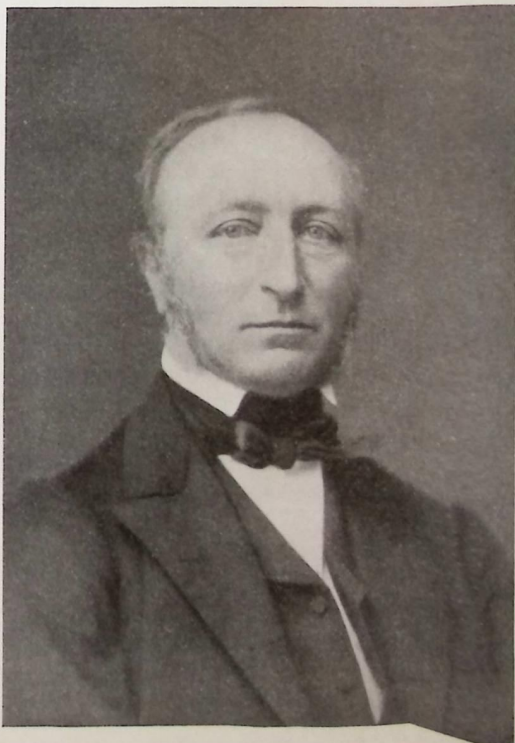
Når Ringerikes kulturhistorie engang i fremtiden skal skrives, vil kapitlet om de såkalte kondisjonerte familier komme til å innta en temmelig bred plass, og forfatteren vil snart merke at hin tids innflyttede kulturmenesker efterhvert kom til å øve en sterk innvirkning på folkenes liv på Ringerike. — Tar vi for oss våre bygdeskrifter og studerer de enkelte gårders historie ned gjennom tidene, vil vi merke oss at en hel rekke av Ringerikes større og mindre eiendommer har tilhørt kondisjonerte innflyttere — embedsmenn eller større eiendomsbesittere av den dannede klasse. — De gamle ættestolte ringerikinger likte ikke denne invasjon. Vi kjenner det gamle ord om Ringerike som holdt på å forgå av „Landbavre og Storfant“. Det kunde fortelles mange morsomme eksempler på hvor stor kløften i de dage var mellom de kondisjonerte og den jevne mann på Ringerike.

En av Tyristrands lærere søkte i 1860-årene Hole skolestyre om å få litt jord til sin skole. Da falt disse ord med megen salvelse fra den myndige og høilærde sogneprest Hans Lund: „En lærer er folkets tjener, og han skal ikke ha fordringer! Han må være glad om han kan plante sig en urteseng“.

Disse folkene på embedsgården levde ofte sitt eget liv, men mange av dem søkte også omgang med de bedrestillede bondefamilier, og det er sikkert at de kom til å øve en stor innvirkning på den gamle bondekulturen. Det er som gamle prost Færden har sagt: „De bragte med sig mangt et kulturfrø som spiret og bar frukt i Ringerikes frodige jord“.

*

Ved gården *Ertelia* på søndre Tyristrand har det helt fra omkring år 1680 vært drevet grube-drift. Her var anlagt et kobberverk som var

oprindelsen til Ringerikes Nikkelverk. Dette verk kjøptes av bergmester Adolf Roscher,¹⁾ som i 1848 flyttet hit med sin unge brud, Thora Lagerta Roscher, født Henriksen.

Allerede i 1833 påviste *Berzelius* at endel magnetkis er nikkelholdig. Hyttemester ved Blåfarveverket på Modum — *Th. Scheerer* — senere lektor i metallurgi ved vårt universitet, besøkte Tyristrand i 1837 og fant da at malmen ved Ertelia var rik på nikkel. Han nevnte dette i en avhandling i 1845. Bergmester Roscher kjente denne, og kjøpte grubene 3 år senere. Det blev periodevis en glimrende bedrift, og bergmester Roscher har æren for å ha satt denne igang, mens det var tobakksfabrikant Tiedemann, og doktor Thaulow fra Modum som skaffet tilveie en stor del av driftskapitalen. I 1866 blev det således utvunnet 100 tons metallisk nikkel og arbeidsstyrken var da oppe i 261 mann. Hertil kommer da alle som hadde tatt sig på å skaffe trekull til utsmeltingen. Men det var først like efter bergmesterens død — i begynnelsen av 70-årene — at verket gav de største inntekter. Det var nu en kort tid Norges mest lønnsomme bergverk, og det gav sine eiere et meget stort årlig utbytte, i 3 år på rad ca. 120.000 kr. årlig. I slutten av 70-årene falt nikkelprisen så voldsomt at verket måtte helt nedlegge driften. Med innskrenket drift blev det dog gjenoptatt i 90-årene — for så å innstille helt i 1903. Verkets blomstringsperiode under verdenskrigen er vel kjent.

Bergmester Roscher og frue bodde i Ertelia²⁾ i mange år. I 1861 kjøpte han gården *Kolbjørnrud*. Her lot han opføre en herskabelig hovedbygning, likesom han anla en stor, vakker have med sjeldne vekster,³⁾ fine ganger og plener. Flere mennesker var sysselsatt med havearbeide her hele sommeren igjennem. Bergmesteren gikk helt op i sitt arbeide, mens fruen representerte deres kultiverte hjem på en enestående vakker måte. — Da bergmesteren døde allerede i 1872, og fruen kom til å overleve ham i over 30 år, er det henne som best huskes av eldre folk i Tyristrand. — Efter sin manns død reiste hun utenlands — til Frankrike og Italia — men efter kortere opphold i Paris og Oslo,

vendte hun alltid tilbake til Tyristrand. Hun førte et stort hus på Kolbjørnrud og hadde stadig tilreisende gjester. Det fortelles at engang mottok hun over 30 engelske turister, som vilde bese verket. De kom humpende fra Vikesund i karjoler, som var skrapet sammen til dem derute. De yndet dette merkelige kjøretøi, og det fortelles at de fikk en gullsmed i Drammen til å lage sig slipsnåler der forestillet en karjol.

— Mange av våre store menn besøkte fru Roscher på Ringerike. Maleren *Gude* var en personlig venn av henne, og gamle folk på Nakkerud kan fortelle at hun kjørte ham omkring i sin staselige kalesjevogn. Han malte flere bilder her. Et meget stort bilde av „Snippebråtan“⁴⁾ kjøpte fru Roscher for kr. 8.000. Det befinner sig nu hos hennes slektning konsul Henriksen i Sfax i Afrika.

For å hjelpe våre hjemlige kunstnere blev det arbeidet med et *Gudelegat*. På visse betingelser vilde hun skjenke et maleri av Gude som hun selv hadde betalt med kr. 2.000. Det blev imidlertid ingen tilslutning på grunn av de dårlige tider, så det hele bortfalt. Dette siste bilde tilhører nu hennes svigerinne og pleiedatter fru *Clara Lund*, der har arvet Kolbjørnrud, og skjøtter de gamle minner med stor pietet. Begge disse bilder er utlånt til Gudeutstillingen i Oslo. — Samtidig med Gude hadde hun også besøk av maleren *Otto Sinding* — Gudes elev og svigersønn, som her malte sitt kjente bilde „*Fårikål*“, der forestiller badende smågutter i en kulp med frodig siv og hestehov.

— *Adolf Tiedemand* lå som patient ved Modum Bad i 1872. Fru Roscher som da hadde bestemt sig for å bekoste en omfattende restaurering av Tyristrand kirke, hentet ham ved badet og fikk ham til å male den kjente altertavlen efter Thorvaldsens „*Kristus*“. Den påbegyntes samme år, men blev først ferdig i 1875 — året før malerens død. Den er således et av den store mesters siste arbeider, og en av landets skjønneste altertavler.

— Fru Roscher's sterke sosiale interesser gav sig på flere måter vakkert tilkjenne. Således opprettet hun legater til fremme av opplysning og husflid i sin egen kommune. Til utbredelse av „*En liten postille*“, av Halling gav hun 20.000 kr. Men det vakreste og varigste minnes-

¹⁾ Utdannet som bergingeniør i Freiburg. En tid anleggsingeniør ved Svangstrandveien i 1854, født i Döhlen i Sachsen i 1820.

²⁾ Se Vibes tegning i „*Ringerike 1933*“.

³⁾ Her er et av Norges største Tuja-trær.

⁴⁾ Snippebråtan ved Ertelia.

De skandinaviske studenters tur til Ringerike

Av Erik Bjerke.

I høiskandinavismens tidsalder — omkring midten av forrige århundrede — var det de såkalte studentertogenes tid. Studenter samt eldre akademikere fra alle de skandinaviske land, arrangerte fellesmøter i tur og omgang. Hensikten med disse var, at styrke samholdet i Norden.

I forbindelse med møtene der blev holdt i universitetsbyene, blev der også vanligvis foretatt utflukter til vedkommende lands mere bemerkelsesverdige steder, dels for å få se landets egenartede natur, dels for å komme i nærmere kontakt med landbefolkningen, og få et innblikk i deres levevis og karakter.

Det var i 1851 Norges tur til å avholde studentermøte og den 8. juni kom de akademiske gjester fra Kjøbenhavn og Lund til Oslo. Som et ledd i møtets program var også en planlagt tur til Ringerike.

I anledning herav var det opsatt et program med hele 13 punkter. Det vilde være interessant å kunne avtrykke hele dette, men vi får innskrenke oss til å ta noen få punkter:

„1. Vognene holde Onsdag Morgen Kl. 5 $\frac{1}{2}$ langs østre Gade¹⁾. 8 Vogne danne et Vogntog,

hvis fører, Merkesmanden, har sammens forreste Vogn. Han paasene blive fyldte, og naar dette reiser han sit Mærke paa forreste Vogn paa Toget avgaar til Jonsrud. Gaa underveis itu lader han vedkommende kjøre ud ad Linjen, og holde, I medfølgende Smede ville træffe der og sætte Skaden. En saadan Vogn gaa derpaa til et følgende Vogntog“.

Punkt 4 bestemmer, at der på Jonsrud frokost. I punkt 5, at der på Langskogen og Klevstuen forefinnes et brod til forfriskning.

„6. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ gives Tegn til Opbrud fra Klevstuen, som Merkesmanden forlader. Den indskibes i en Baad og lægger ud paa Fjorden.

7. Ved Sundvolden gaar man utombord i færdiggiggende Baade til Hungerholt, samt derfra til Fods (dog de ældre til Vogns) bergmoen, noget over $\frac{1}{4}$ mil, hvor Indbydelse fra Ringerige tilbringer i det Frie“.

merke har fru Roscher efterlatt sig i Tyristrand kirke — idet hun gav denne det skjønne interiør ved restaureringen i 1875. Foruten altertavlen gav hun lysestaker og døpekar av nikkel fra sine egne gruber. Arbeidet blev vakkert utført i England. Efter restaureringen syntes almuen at kirken blev for mørk. I 1898 skjenket hun derfor kirken en prektig lysekroner av ekte forgyldt metall til kr. 1200 — forarbeidet av gjørtler Larsen, Oslo, og senere gav hun 12 lampetter i samme stil. Anna Kolbjørnsdatter's orgel fra Norderhov kirke der tidligere var skjenket kirken av bergmesteren, lot hun nu restaurere og ombygge i stil med interiøret. Orgelet tilhører nu Ringerikes Museum.

— Det vil i denne lille skisse føre for langt å påvise den kulturelle betydning av bergmesterfamilien Roscher's innsats og bedrift i Tyristrand. De hadde begge den lykke i livet

å få bygge op en bedrift der skaffet mennesker underhold. De elsket befolkningen. Det er betegnende at fru Roscher denne kosmopolitiske, grunnrike, kjone, og usedvanlig skjønne dame, som eide en Baad i Oslo til 60.000 specidaler, — allikevel å leve sitt liv på Nakkerud, hvor hun hadde nedlagt sitt livs verk. Når fru Roscher damer kjøpte smykker og diamanter, hadde hun sig malerier, bøker og musikk. Hun rokk og kunde spinne, og hennes største verk var husflid og håndverk. Et liv i liv og nydelse stod åpent for henne, men hun var virksomhet og arbeide.

Fru Roscher døde på Kolbjørnrud i 1880 år gammel, og hviler nu ved siden av sin mann på nordre side av Tyristrand — efter eget ønske — midt iblandt arbeidere som de begge elsket.

1) Nu „Karl-Johan“.

De efterfølgende punkter inneholder detaljerte ordens- og levereregler for oppholdet og den videre tur.

Ved avreisen fra Oslo var været skyet og truende, men det klarnet etterhvert, og ved ankomsten til Krokkleven tittet solen frem, og det er for en Ringeriking en sann fryd å høre med hvilken begeistring særlig de medfølgende dansker uttrykte sig, da de nådde frem til Dronningens utsikt å så Ringerike liggende utbredt dernede.

En sang forfattet av Jørgen Moe — „selv en ringerisk Bondeson“ — som det står i beretningen, blev omdelt og sunget, og hvis første vers lyder:

„Træd ud paa Fjeldets Styrting her,
Og lad min Hjembygds fagre Dale
En samlet Hilsen dristig tale
Til dig fra Landet fjernt og nær!
Det høie Snefjelds hvide pande,
Den dunkle Skov, de blanke Vande,
Den milde Slette — her du faaer
Et Billed av vort Norges Vaar“.

Dessuten utdeltes et optrykk av Henrik Wergelands sang: „På Krokkleven“:

„Det er min sjæl en frydfull trang“.

Nedstigningen gjennom Kleven var for de utenlandske deltagere både uvant og besværlig, men ned kom de og ombord i de ved Sundvolden ventende båter. Båtferden innover Steinsfjorden beskrives som særlig munter og morsom.

Utpå eftermiddagen nådde man Tandbergmoen. Været hadde da helt klarnet, så landskapet lå badet i aften solen, hvilket ved siden av en rikelig bevertning — igjen fikk humøret og gleden op i de efter den slitsomme dagsreise noe trette gjester.

Det mest bemerkelsesverdige ved dette besøk var, at den gamle danske prest, salmediker og folkehøiskolens skaper, den da 68-årige N. F. S. Grundtvig var blant følget. Det var første og eneste gang denne vidtberømte hedersmann gjestet Norge.

Pastor Broch ønsket velkommen og provst Bruun fra Norderhaug åpnet talernes rekke. Han bevidnet sin glede over at Grundtvig, som i 30 år hadde holdt på å reise til Norge, nu endelig var kommet.

Derefter kom Grundtvig frem og uttalte følgende:

„Jeg knytter min Tale til hvad man har fortalte mig, at her i Nærheden havde Sigurd Syrs Kongsgaard ligget. Jeg ved i alt Fald, at den laae baade i Norge og paa Ringerige, og med eet staar da Snorre Sturlasons mageløse Kongekronike med hele det norske folkeliv, som den ikke beskriver, men avmaler, lys levende for mig, medens Øiet ret med Velbehag dvæler ved Kronen paa Værket som er Hellig-Olafs Saga, og da især ved Maleriet av Olafs Hjemkomst fra sin lange og kjække Vikingefærd. Mindet herom vil jeg med et varmt og dristig Ord fryde, hvor det er vaagent, og vække, hvor det slumrer: Da Hellig-Olaf gjestede Ringerige med Krav paa Norges Throne som sin Odel, naaede han sit Maal, saa alle Smaakongerne bleve Bønder; saaledes skulde Nordens Aand, som nu gjæste Ringerige med samme krav, ogsaa naa sit Maal, men med det samme gjøre Bønderne til Smaa-Konger“.

Amtmann Blom holdt derpå taler for Sverige og Danmark, som besvartes i vakre og dyptfølte ord av Mag. Lysander fra Lund og cand. Plaug fra Kjøbenhavn.

På et leve for Island svarte Islenderen stud. juris. Andderson følgende:

„Norske Frænder! Jeg er ikke vant til at holde Taler; det er første Gang i mit Liv, at min Røst har lydt for saa stor en Forsamling, som denne; — men jeg veed, at I med et velvilligt Øre ville lytte til de faa Ord; jeg har at sige, naar jeg som *Islænder* taler til Eder.

Nordmænd! Det er første Gang, at nogen av Islands Sønner er tilstede iblandt Eder ved en Fest, som denne. Det er første Gang, at den fjerne Ø kan — om jeg maa sige saa — Ansigt til Ansigt takke Eder for alle de Venne — og Frænde-Ønsker, I saa ofte havde utdalt for dens Vel. Men værer forvisset om, at har den end før været forhindret fra at sende sine Representanter til Eders Fæster, da har den dog i Aanden sendt sine Sønner hid; i Aanden have de fulgt Eder; Og ligesaavist som enhver Islænder med Stolthet mindes, at der ruller norsk Blod i hans Aarer; Ligesaavist mindes han al den Kjærlighed, I altid have viist ham og hans Land. Ja, Normænd! Saalænge de høie Jøkler kneise frem av Havet, saalænge Flammerne

søge dig gennem Heklas Krater, saalænge Islænderen endnu ved at bevare sit dyrebareste klenodié det han har arvet efter vore fælles Forfædre — sit ældgamle Sprog, — saalænge vil Mindet om Norge leve i Island, saalænge vil Kjærligheden til Norge gennemstrømme Islændernes Hjerter, og den vil bygge en Bro imellem Landet, hvor de gamle Sagahelters Vugge stod, og Øen, hvor deres Sønner bygge og boe! Endnu engang takker jeg Eder, Nordmænd! idet jeg beder alle mine danske, svenske og islandske Brødre at istemme et Leve for Norge. Længe leve gamle Norge!“

Blandt de fremmøtte bygdefolk var der en hel del ungdom, der hyldet gjestene med sang. En del nasjonalkledte jenter og gutter skulde dessuten vise våre spesielle norske danse — halling og springdans —. Musikken var ogsaa den mest nasjonale, nemlig hardangerfeleen.

Da vi har en dansk fremstilling av dette, synes det av særlig interesse å høre hvordan det blev opfattet og bedømt, sett gjennom datidens danske briller. Det gjengis derfor her i sin danske skikkelse:

„Hallingen dandses kun av Karle og begynde med, at Karlen slæber sig rundt i Kredsen med trotte, slappe Bevægelser, som om det neppe var ham muligt at komme frem. Efterhaanden kommer der Liv baade i Musik og Dands, og tilsidst gaær det over til de vildeste Spring, idet han ligesaameget staaer paa Hovedet som paa Benene, slaaer sig med Hælen i Nakken, saa Huen ryger av, sparker med Foden en Hat ned, som holdes langt over Mandshøide, falder plats ned paa Jorden og staaer med et Spring op igjen.

I Springdansen, hvor Pigerne dandse med, svinger Karlen en Pige under sin Arm en halv Snæs Gange i Træk, saa hurtig, at man kunde tabe Veiret blot ved at see derpaa; saa tager han hende om Livet, og nu dandser de et kort Stykke Noget, som ligner Polka-trin, men med flere Spring og Trampninger. Den Sikkerhed, hvormed de utførte de hurtige Svingninger og voldsomme Spring, fremkaldte tydelig Jubel, og især var det en ung Karl, som med sine dristige Halling-Kast vakte Alles Forbauselse“.

Deltagerne for ferden blev for natten tert på de omliggende gårde med ord møte neste morgen kl. 4½ på gården I frokost skulde spises, og så skulde man dra til Krokkleven og ut på Kongen før solen var kommet altfor høit.

Været var den dag strålende, og det fant, at de fikk rikelig vederlag for sin vandring, da de fra utsigten så det vakkert skap badet i morgensolen. De uttaler var tungt så snart å måtte forlate det hvor sinnet følte sig så fritt og opplyst. Programmet lød på, at de skulde komme i god tid om aftenen, hvilket ogsaa vel blev gjennomført.

Denne tur foregikk før det her fantes jernbane, langt mindre bilforbindelse med våre nuværende midler. Dringsmidler fortøner den sig overlig. Nu kan man jo sette sig i bil og være på Tandbergmoen om vel Men for et varigt utbytte av turen, nok den gamle reisemåte var å foret

*

I tilslutning til omskrevne Ringerike det ha interesse å nevne litt om en sammenkomst i Kjøbenhavn med en student fem år senere, nemlig i norske studenter — kom sammen danske —, på hjemveien fra et studie i Sverige innom Kjøbenhavn. Blandt var ogsaa Bjørnstjerne Bjørnson som første gang var med. Han var kun 20 kom han nu i nærmere berøring med C som gjorde et meget sterkt inntrykk. Bjørnson gir følgende referat fra sammenkomsten:

„Som man bedst er kommen i aabner man ærbødig for en ærværdig som skrider ind med hilsende Hønderlig Smil til alle. Det er gamle C Siden sidst vi saa ham, er hans Hoved blevet hvidere, for dette kan det ikke Øie ikke dybere og mildere for det det heller ikke; men et smukt, hvitt er raket frit ud og meddeler det Ansikt endnu mer av det som man vakkert kalder: det Apostoliske. Hans Fremtræden virker som en Velsignelse er som det Bedste i en heel fornu Slægt er staaet op igjen for at r Held Eder! utover vort Foretagende

Grundtvig holdt også ved den leilighet en lang og vakker tale, hvis innledning lyder:

„Da det er fem Aar siden jeg var oppe i Norge og havde baade i Christiania, paa Krog-Kleven og i Ringeriges Birkelunde saamegen Fornøielse, som de Norske Sommerdage er lange, saa behøver jeg ikke at sige dem at jeg siden den Tiden er bleven fem Aar ældre, og da jeg alt dengang var langt fra at være ung, saa er jeg nu for gammel til at kunne gjøre Vore Norske Gjæster synderlig Fornøielse til Giengjæld, især da det er midt paa Natten, men een Ting er der dog, som jeg tænker de kiære Nordmænd saameget heller vil høre av mig, som jeg er blevet ældre, og aller helst vilde høre av mig, naar jeg var levet hundrede Aar, og det er, at jo ældre jeg bliver, des fastere staaer jeg, ligesom Fjældene, i min Kiærlighed

til Norge og i mit store Haab om Norges Fremtid i vort Høinordens Gyldenaar. Til denne Forsikring vil jeg ogsaa føre det Ønske, som baade er et af de bedste, jeg veed, og som lettest kan gaae i Opfyldelse, Ønsket, at det maa gaa hele den Norske Ungdom, nærværende og fraværende, studeret og ustuderet, ligesom det er gaet mig, saa at, jo ældre den bliver, des fastere staaer den, som Fjældene, i sin Kiærlighed til Gamle Norge og i sit Haab om det Nye Norge, der skal forsvare og forklare det Gamles Glans“.

Grundtvig forteller derefter, at han har lest Ivar Aasens „Norske Ordsprog“, som da nettop var utkommet. Han uttaler sig meget rosende om dette arbeide, og ber de tilstedeværende sende Aasen hans venligste hilsen. Grundtvig var da 73 år.

Erik Bjerke.

Ringerikshumor.

Den kjente ringeriking skogforvalter Feragen kunde fortelle en historie:

En høst i 80-årene var han på befaringsoppe i Valdres, og da det røk op en storm blev han liggende værfast hos en skogvokter deroppe. Det knaket og brakket i vegger og tak og de torde sjølsagt ikke ha varme på peisen.

Ut på eftan tok stormen til verre og verre så det mest var uråd å høre manns mål i stua.

Med ett hørte de en kraftig dunk i taket. De forstod at det var hendt noe ekstra, hadde vind tatt pipa?

Kara gikk ut, og der fikk de se noe ganske merkelig: Over mønet lå en smågutt og holdt sig fast i grastorva på begge sider. Det var i en krok i Østre Slidre.

Da Feragen hadde sett på gutten en stund, sa han: „Han må nok være blåst over fra Vestre Slidre denne kroppen, jeg synes jeg kjenner'n på folkeslaget.“

Kara spekulerte så på hvordan de i all verden skulde få gutten ned av taket og hematt. Vinden dreiv imidlertid på like hardt, og mens de fór og leitet efter remedier for å komme op på taket, kom ei ny vindkule og tok gutten, og han vart borte like så fort som han kom.

Skogvokteren tvilte nok på det Feragen hadde sagt. Men en 3 ukers tid bakefter, da kara kom til Vestre Slidre, traff de på gutten, akkurat i den grenda der dette folket hørte heme. Så han hadde nok sett rett Feragen, allikevel.

Efter P. G.

*

Det var borti en krok på Ringerike, det var en mann og denne mann hadde en sønn. Folk sa om dem begge at de var noe rolige av sig.

En morra kom mann ned. Gutten satt på trammen, hadde ikke gått på jordet enda. Faren satte sig ved siden av gutten. Da han hadde sittet en stund, gleinte han bort på'n og sa: „Om én fór over heile Ringerike med ei rakarive, så neiom en fant en så døven kropp som dig!“ — „Å,“ svarte gutten ganske lognt: „Var å itte altfor romtint, så hang det nok på ein te!“

Efter P. P.

*

„Å pokker ska je til kjærka etter, je har jo itte ein skjelling!“ sa gutten. — Dom solgte brendvin ved Hole kjærke i gammel tid.

*

De var svære til å danse i gammel tid og. I somme bygder på Ringerike var det baller rundt

om i stuene hvert 14 dagers mot. „Dom danset springdans og polsdans og i Sørgefass danse dom også menorit (menuett),“ sa Syver Torge-
rud. Da som nå hendte det at noen jenter vart så gamle at kara glemte å be dom. Slike dom kalte *attergløimer*. Det var ei slik ei borti en krok som ikke godvillig vilde la sig skubbe ut av livet. Hu svor hevnt: „Ja, nå ska je gjøra ein ball, je au,“ sa'a, „og da ska je itte be eit eineste menneskje!“

*

Soknedalen var kjent i Asia for 1904 år sia. Den tid Vårherre vart freste av Gamle-Eirik ute i ørkenen. G. E. synte han all verdens riker og all deres herlighet og sa: „Alt detta ska du få, dersom du vil falle ner og tilbe meg, nersom denne eine dalen her opmed Hønefossen, den vil je ha for meg sjøl,“ sa'n, og dermed så pekt'n på Soknedalen. „Og derfor,“ sa denne soknedølingen som fortalde meg detta, „ska du itte vente å finne likare folk enn somme som je frå denne bygda.“

Han hadde lett for å få folk til å tru på historia si, kroppen.

J. S.

Laurits Myra skrøner:

„Je skjønner itte aassen han Anton Breskeby kan greie aa bu i den gjistne stua si,“ sa'n. „Je gik forbi der en dag som'n itte var heme og je hadde hau te aa se aassen det var der, aa demersaa glante je ind gjønnom en stor sprek i veggen. Men da fek je se no fælt gett! Trur'u itte at de reis ei avskaffelig diger lus op tor senga, hoppa op paa bor'e, tok et stort hembaka brød i kjeften, drog det med sig bort i senga aa smatt unner skinnfellen med hele stasen. Huff'a mei! Tenkte je og gik.“

*

„Det er naa forresten itte stort likere paa Klamperud ved Skjærsjøen — je var der en dag. Da je laakte op døra, saa sat det ei diger lus paa dørstokken me ett sillehue i kjeften aa skreik om je hadde pottitter aa selle — aa bortve ommen laag de ei anna ei paa firefötne aa skulde gjøra op varme — hu blaas i ommen saa aaska gauv!“

*

„Kjenner'u Lerber'n Myra'n?“ — Ja, han kjenner je vel — je hogg tømmer før'n i 1899. De var forresten itte no snø den høsten og bra

var det, for det var nok itte pinnespeltia — nei, det var skjottesvøli grov kjenner vel han „Plom-Tron“ som d — han hogg der au den gongen og v likte om aa slaa os isammens, for a liddeli grov. Vi hadde me os sag, me itte go aa bruke aaleine ska je si dig omtrent 3 meter og tjue (20) senti klemte ivei saa sagflisspruten sto som den verste snøføike — og alt gi vi hadde faat skøri ner 2 busker — saga i 3 deler. — „Men aa ska vi gjø sa je. — „Vi faar bruke øksa paa di vi faar os igjen ei sag. Men hu er v har (hård) denna grana her,“ sa'n — „Ja, hu er vel likesaa har som hue Lerber'n sjøl,“ sa je. Je taagg tomr ser og hogg — og øksa saak sta i gra te skjefte og skaaraflisene velta ut sa grisehus.

Da je hadde drivt paa en times rundt paa den andre sia aa skulde hadde langt igjen — og der sat f han Plom-Tron inni felleskoroa paa sia a' buska aa kokte kaffi. Han h det var paa den buska han au skuld. Det var itte før om eftan buska da Plom-Tron var vann-fæli daga etter hadde brendt op beina sine da'n sto i inni felleskoroa aa hogg. Da je vart saa kom han forstyrern aa sa atte litt ved setra — det sku vera finere dagen etter klemte je paa. Je hogg gælen, før je ville ha ner ei busk. Men det klarte je itte lel — den datt itte før dagen etter, men da et vederstyggelig brak og kvistespr kring meg saa det svartna før a stokker tor den buska aa de synte. Dagen etter fek je høre at det ha en mengde kvist neri Sætermarka hadde ti aa gjort det op i tømmer — 3 tylter aa sju stokker. Men det ve var at det hadde kommen ein svær kv paa Soknedalsveien aa førsyne mei h sli tvert av armen paa ei gammal kj kom haangkannes akkurat da.

Ja, det var skjottesvøli grov skau den gongen, men det var naa bar „Plom-Tron“ som vart betrudd aa grøvste da,“ sa'n Laurits.

Haug kirke

ligger høit og fritt til. Vakker er den med det slanke tårn og de rene linjer. Lun og hyggelig er den innvendig også. Gravkapellet blev bygget i 1910 og er i stil med kirken.

Haug kirke skal være bygget i det 12te århundrede. Da var den ikke mere enn halvparten så lang som nu. Flere ganger er den blitt tilbygget og restaurert. Før 1878 stod tårnet midt på kirken. Nu er tårnfoten foran vestre gavl. Kirken står på en fjellknaus. Rundt fjellknausen er kirkegårdsmurene satt op. Fyllingen til kirkegården er tatt fra et par store gravhauger like ved. Kirkegården danner nu flere terrasser og avdelinger. Folk er ivrige for å holde den i god stand.

Før 1878 stod det en hel del balsamerte lik under kirkegulvet. Disse blev da begravet i en fellesgrav. Kirkens gamle orgel blev solgt og er nu på Drammens museum. Døpefatet i Haug kirke er gitt av Anna Kolbjørnsdatter. Alterduken hun gav til kirken blev gjenfunnet på loftet i Holmstuen i 1909. Den henger nu på veggen i Svenskestuen i Norðerhov. Lysekronen er fra slottskapet. Maken til den hadde godseier Odegard.

Nordenfor kirken står et gammelt likhus. Det tilhører familien Seip. Det skal være bygget av kaptein Tandberg. Folk forteller at han skulde ha vært med i den spanske arvefølgekrig og gikk derfor under navnet „Spanske ridderen“. Av den danske konge fikk han tillatelse til å bygge likhuset på et avsides sted på kirkegården. Huset er muret av kalksten. Det er kjeller under det og golvplankene er løse så man kan legge dem

tilside og se balsamerte lik som står i kjelleren. Over døren til likhuset er det en firkantet glugge. Efter kapt. Tandbergs begravelse blev dørnøkkelen kastet inn gjennom gluggen, forat den døde kunde få hvile i fred. Noen sier at han selv hadde bestemt dette, andre sier at han gikk igjen og spøkte, og at det var for å få fred at familien bestemte sig til å kaste nøkkelen inn gjennom gluggen efterat døren var låst.

Utenfor kirkegården lå Almogstua (Holmestua) og Prestestua. Her tok kirkefolket og presten inn før og efter gudstjenesten.

Like ved kirken ligger et par avlange hauger. Stensetningen omkring den ene ser man tydelig den dag idag.

Det må ha vært tinghaugene, for ved kirken støter nordre og søndre Vangs fjerdinger sammen. Vang skal jo bety ting. Løken var lekeplassen.

O. Skrutvold.

Jeg og Ringerike.

Av Otto Valstad.

Første gang jeg kan erindre jeg hørte om Ringerike gikk det med mig som kjerringa i eventyret: jeg trodde det var det samme som Himmerike. Så mye mere som de beste potetene kom derifra og deroppe åt dom ertelefse hver eneste dag, og slik lefse var det beste jeg visste. Dessforuten hadde dom ei ku der, som det ikke fantas make til her på jorda. Hu var så diger, at det kunde sitte en gjætergutt på hver hornknapp

og tute i lur, og dom kunde mest ikke høre hinannen. Kua hette Drambot. Men da'n Nils-Petter Ringeriking kom hit til bygda, kunde han oplyse at Ringerike riktig nokk lå her i væla, men likesom på et høiere plan enn bygdene her omkring. Derfor sa vi her i Asker *inn* til Aker og Bærum og *ut* til Lier og Røken, men *opp* til Ringerike, måtta. Og en mann hadde dom deroppe som hette *Gomnesen*, en riktig spikkulant

og tusenkunstner, som laget digre kjærkeorgler og det som værre var — han kunde lage *veivspell* med mangfoldine melodonter i. Og slik en mann fant det hverken her i Asker eller i Bærum.

Enda en merkerdig kar hadde dom deroppe, det var *Mikkel Alsen*. Han var skolemester han, måtta. Og når dom slutta skolen om dagen så sa'n: „Nå får vi legge sammen mine børen og i Guds navn avsted og stjele ved.“

På Ringerike var det også et stort vann, som hette *Tyrifjorden*. Det var mest så stort som hele Kristianiafjorden, ja, når han tenkte sig rettelig om, så jagu var den større. Og en foss hadde dom som minst var femogtjue ganger større enn alle fossane både i Asker, Lier og Røken til sammen, og den hette *Hønefossen*.

Jeg spurte hvorfor dom ikke kalte'n *Toppefossen*, når den var så stor. Men det kunde ikke Nils-Petter gjøre rede for.

Så var det *Krokkeleiva* da. Om det stod hundre Parradisbakker på hinannen, så forslod det ikke mot Krokkeleiva. Og derifra kunde en se over mest heile væla — ja, til og med *snøfjell* midt på heite sommarn.

Jeg bestemte mig for å dra til Ringerike, så snart den nødvendige reisesum var samlet, men det tok flere år.

Det vanket noen andre Ringeriks-Nilser her i bygda også, men dom gikk for det meste og tagg. Det var'n *Nils med påsan* og'n *Gæln-Nils* og enda et par som hette Nils. Jeg trodde derfor at alle Ringerikinger hette så. Men han Nils-Petter sa det var noen som hette Anders også.

Han Gæln-Nils var en snål kar og morosam å snakke med. Han fortalte at han var blitt lovt dattera på Bønsnes, og det var ei mye til jente. Hu var så høg, sa han, at hu kunde legge hue på taket, men da måtte hu klyve opp på en stega, da måtta. Hu skulde få i medgift ei toppa himmelseng med fireogtjue dyner og fireogtjue laken og enda noen putevar attåt. Og derpå så klemte Bønsnesen attåt ei gammel bryggepanne og et otte-dags slagur med skrøven talskive på.

Da jeg var elve og et halvt år gammel ga jeg mig ut på min første utenlandsreise til Ringerike, med lommene fulle av moderlige smørrebød og ørene proppet av fars formaninger og sinn og tanker opfyllt av forventninger.

Det var en vakker sommermorgen jeg drog avsted. Reisekapitalen — 10 blanke 10-øringer — hadde jeg samvittighetsfullt knyttet inn i lomme-

tørklesnippen. Dagen i forveien blankskurte jeg dem med åske og grønsåpe, så de kunde ta sig flott ut når jeg leverte dem ifra mig.

Veien gikk om Tanums kirke, hvor den første brødskiva skiftet plass, husker jeg. På en gård nede i Bærum hadde jeg en tante og en onkel, og tante var et skarpt kvinnfolk. Hun vilde ikke høre snakk om noen Ringeriksreise, sa hun, det var bare noe tøis jeg for med.

„Snøfjell midt på sommarn? Ser du ikke snø nok om vintern, må jeg spørre? Nå blir du her til middag, så følger jeg dig et stykke på himveien og ser etter at du ikke tuller dig bort.“

Her var ikke annet å gjøre enn å holde goe miner til slett spill. Men så snart middagen var over, ga jeg mig på hjemveien, og tante fulgte med. Men i den første veivingen strøk jeg ifra henne, snek mig bak noen høihesjer og gjorde vende-reise, hadde nå veien klar foran opp gjennom Lommedalen og over Krokskogen. — Det var en lang vei med mange bratte bakker og skog på alle kanter. Jeg hadde eslet mig til å overnatte på Kleivstua og gikk så svetten silte. Sola gikk foran mig og dalte mer og mer — jeg kunde ikke holde tripp med den, mørkere og mørkere blev det, og nå tok det til å tordne og lyne bak mig. „Da ønsket sig skotten hjem igjen — han var ei rett lystig tilmode.“

Uværet kom og gjorde mig gjennomblaut i et øieblikk. Jeg skar iveri det beste jeg kunde og heldigvis — der lå Kleivstua. Jeg styrtet inn i kjøkkenet, så å si i følge med et fryktelig lyn og tordenskrall, som rystet hele huset — og skremte mest vettet av to jenter som stod der.

Jeg fikk ligge på en benk i kjøkkenet om natten med en sekk under hode og et gammelt skjørt til overbredsle. Nattelosjiet kostet mig to blanke 10-øringer.

Jeg frøs jammerlig under skjørtet om natta, våt som jeg var. Men da jeg kom ut om morran skjein sola så varmt og strålende så det atter var herlig å leve. Jeg gikk bort på Kongens utsikt for å skue ut over Ringerike og den halve verden, som der skulde være å se.

Ja, der lå *Tyrifjorden* stor og brei, men så diger som Kristianiafjorden var den nå ikke. — Jeg hadde ventet å få se noen høge fjell med mye snø på toppen, men jeg så ingen snøfjell, og det sa jeg til en man som stod der.

„Jo, der ser du dom,“ sa han og pekte på noen blå og hvite striper langt bort i det fjerne. — Jeg var skuffet over de snøfjella.

Og *Honefossen* som han Nils-Petter kjytte så av fikk jeg heller ikke oie på. Men den skulde ligge en go mils vei bort på Ringerike, sa mannen. Jeg besluttet å dra dit.

Kleiva var lang og bratt, og jeg var gla det var nerover og ikke opover jeg skulde gå.

Langt om lenge kom jeg til en hel haug med huser. Der spurte jeg en gammel gubbe efter *Honefossen*.

„Det er her, det.“ sa han og pekte på alle husene.

„Jeg trudde det skulde være vann jeg.“

„Å, du mener fossen du. Slå følge med mig så ska du få sjå'n.“

Vi kom bort på en lang bru, og der var det nok mye vann som tomlet utover noen bergknoller, sån på skrå, men ikke rett ner i djupet som en skikkelig foss skal, og det sa jeg til gubben.

„Ja, da veit jeg ikke bedre råd, enn at du får gå op til *Hofsjoss*. Den er nok slik som du vil ha'n.“

Jeg gikk dit. Og det var da endelig en foss som en foss skal være. — Og jeg satt der lenge og drømte og stirret på de faldende vannmasser, til jeg reint fikk lyst til å kaste mig uti.

Jeg var så heldig å få sitte på med en valdris som skulde til *Helgelandsmoen* og besøke sønn sin som ekserte der. Dit vilde da også jeg. Og vi kom fram ut på eftan. Der var det mye rart å se. Det var underlig at'n Nils-Petter ikke hadde nevnt noe om denne moen. Sola skjein utover ei stor slette med mange krikksfolk på. De fór hit og dit, skreik og kommanderte. En forferdelig tjukk mann rei omkring på en hest. Han måtte minst være general, for han var gullbeslått både ova og nea.

Da det lei på kom det fram en soldat og tuta på et horn. Da drog dom inn i teltene sine alle mann. Jeg stakk nesa inn i et og så at dom spiste nå. Så ropte en: „Gap op gutt, så ska du få sokkerty,“ og dermed kasta han en hard stompe-skalk i hue på mig. Jeg så ikke inn i flere telt.

Om en stund tomlet de ut av teltene igjen, og da blev det liv i leiren. Noen gjorde runnkast og noen tok tak, og andre regjerte med en to tre

jenter som fløi der. Så kom det en gutt drassendes med ei fele, og da fulgte alle ham bortover sletta — jeg også. Og straks var dansen i full gang så gjoiven stod, og svetten rant.

Da ropte en: „Hei, no kjem ho *Ingebør Fjeld*.“ Det var ei halvgammal jåle som kom.

„Nå må du danse for oss, Ingebør, så ska du få en hallskilling.“

„Får je sjån fyst,“ sa jenta. Og det fikk hun.

De gjorde en stor ring for henne og dermed tok hun til. Hun var ikke lenge om å komme i slengen. Hun sang, og hun danset trillende rundt som en snurrebass. Skjørtene stod rett ut opunder armene på henne, og hun visste fram de nakne beina sine så lange de var, for hun manglet nok alt som hette undertøi. Guttene skreik og lo; men jeg syntes det var så skamfullt, at jeg snudde mig bort. Da tok en gutt mig i begge ørene og vente mig om igjen.

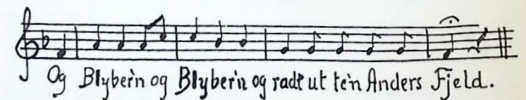
„Nei, nå får du jagu glana gutt,“ sa han, „for nå kan du få se himlens fugler og alle dens herligheter.“

Men jeg sleit mig ifra ham og drog bortover plassen.

Et par strofer av sangen hennes Ingeborg husker jeg ennå:

Så har jeg glemt en del, men slutten var slik:

Nå rekker jeg ikke mere, for redaktøren blir utålmodig. Men en annen gang kanskje, hvis de så vil.

Asker i oktober 1934.

Otto Valstad.

D. D. lønner det sig å gjøre sine innkjøp i

Andr. Bakkes Møbelforretning

— Hønefoss —

**Alle slags møbler - møbelstoffer - gulvtøpper
divantøpper - speiler og barnevogner etc.**

Kun beste sort materialer og garantert fag-
arbeide. Alt leveres tilsendt nærmeste jern-
banestasjon eller tilkjørt med bil. Telef. 85.

**Jern, jernvarer
Kjøkkenutstyr
Smikull og
koks**

Iver Skøiens etff. A.s

Hønefoss - Telef. 34, 112

Største utvalg - Laveste priser

**Beste sort cement,
mur- og gjødnings-
kalk i vognlaster og
mindre deler**

De bør vite!

At jeg har alltid det store Utvalg, de riktige Kvaliteter
og billigste Priser på **Dresser, Frakker, Kapper,
Guttekjør, Skjorter, Hatter, Luer, Slips** og almin-
delige **Manufakturvarer**. — Gjør derfor Deres Innkjøp
hos mig, og De vil bli tilfreds.

S. A. ELVSVEEN

St. Olafsgt. 1
HØNEFOSS

PETTER BENTZEN
SYKKELO OG SPORTSFORRETNING
MEKANISK VERKSTED
PBH
HØNEFOSS
TELEFON 262

HØNEFOSSRUTENE

Hønefoss — Sundvolden — Sollihøgda — Oslo

Alle opplysninger ved henvendelse:

OSLO:

SCHØYENS BILCENTRALER, TLF. 15900

HØNEFOSS:

RUTEBILKONTORET, TLF. 547

Hønefoss Sparebank

Mottar innskudd og utfører almindelige
bankforretninger

Forlovelsesringer - sølv - skjeartikler - pokaler
blomsterbegere. Utvalg på forlangende.

Gullsmed

THV. JØRGENSEN

Hønefoss

Sko-i-nor

HØNEFOSS

De må ha **ordentlig på bena.** Vårt
skotøi **sitter godt på foten** og holder
veten ute — Selskapssko i rikt utvalg.

⊙ **Fr. Wagner's blomsterhandel** ⊙

Hønefoss — Telefon 118

Blomsterdekorasjoner og smukke kranser leveres til alle priser. Årstidens potteblomster i
godt utvalg. Blomster besørges sendt i inn- og utland gjennom Norsk Blomstertelegraf.

Th. Granum

SKOTØIFORRETNING

TELEFON 219

HØNEFOSS

*Det største utvalg i presenter
for alle anledninger.*

Storgatens Stentøimagasin

HØNEFOSS

TOALETTARTIKLER

Vi har et glimrende utvalg i toalettartikler, passende til julegaver.

Barberhøvler - Såpeetuier - Perlekjeder - Parfymer

Olaf Gandruds Farvehandel

Telefon 450

FRØHAUG OG WATHNES HANDELSSKOLE - HØNEFOSS

AUTORISERT AV DEPARTEMENTET

INNEH. CAND. OECON. BJ. WATHNE OG ALF FRØHAUG

TELEFON NR. 563 OG 11

1/2-årlige kurser begynner 10. jan. og 1. septbr.
1-årig aftenkursus begynner 1. septbr.

Skriv efter plan,
som sendes Dem gratis.

APOTEKET LØVEN

(tidligere Ringerikes Apotek)

ved torvet
HØNEFOSS

Husk: **Asta Kittelsens Moteforretning**

når De skal ha Dem hatt. Alltid godt utvalg — og billig.

Samme gård som postkontoret.

RINGERIKINGER!!

Har dere råd??

til å stå utenfor **samvirkebevegelsen** og gå glipp av de store økonomiske fordeler som fellesinnkjøpene byr dere?

RINGERIKES KOOPERATIVE SELSKAP ♦ HØNEFOSS

som er fylkets største og mest assorterte detaljforretning har i løpet av 14 år omsatt varer for 15,9 millioner kroner og tilbakebetalt sine medlemmer 540.000,00 kroner i utbytte.

— Dette er tall som taler. —

Hånd i hånd det er vårt merke.

Kun ved samhold blir vi sterke.

Europas beste spisechokolade

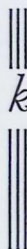
HØNEFOSS BRUG

Anbefaler

Telefon
72
HØNEFOSS

sine utmerkede tørre furu-materialer fra lager, såvel høvlet som uhøvlet i forskjellige bredder. — Likeså dører og vinduer av prima damptørret furu i førsteklasses utførelse fra lager.

Katalog og pris-
oppgave tilstilles på
forlangende

kjoler og kjolestoffer

S Y S T U E

undertøi, strømper og vanter.

Alltid godt utvalg - rimelige priser

M. & E. SCHULSTAD

Telefon 213

HØNEFOSS

Posthusgården

APOTEKET "BIEN"

STORGATEN 7

HØNEFOSS

«FREMTIDEN»

DISTRIKTETS MEST UTBREDETE AVIS

Abonner på „FREMTIDEN“

Averter i „FREMTIDEN“

Til **Jul** skal de fleste ha noget nytt!

Vi tillater oss å anbefale vår forretning som et fordelaktig innkjøpssted for følgende varer.

Golfjakker, damejumper, pikejumper, gensere og pulovers for voksne og barn

KJOLESTOFFER for voksne og barn. **KJOLER** og **KÅPER** for voksne. **UNDERTØI** i ull og bomull for damer, herrer og barn. **STRØMPER** i et enestående utvalg for voksne og barn.

KOM OG SE!

Lakenstaut, bolster, teppetrekk, duntepper, vatt-tepper, ulltepper til meget rimelige priser.

HØNEFOSS
TELEFON 100

OLE KAARSTAD & CO.

STORGATEN
TELEFON 100

RINGERIKES SPAREBANK

HØNEFOSS

Mottar innskudd og utfører alle alm. bankforretninger. Checks utstedes på inn- og utland. Sikkerhetshvelv.

OPRETTET 1833

HØNEFOSS OG OPLANDS KREDITTBANK A-S

Aktiekapital kr. 830.000.00, fullt innbetalt.

Innskudd mottas til høieste rente

Lån bevilges mot betryggende sikkerhet

Forøvrig utføres alle slags bankforretninger

HOLE SPAREBANK

OPRETTET 1861

H Ø N E F O S S

Innskudd mottas til høieste rente
Forøvrig utføres alle almindelige bankforretninger

RINGERIKES MAGASIN

J. R. SKØIEN - HØNEFOSS

Hønefoss største Ekviperingsforretning for Herrer og Gutter, samt Skotøiavdeling.

En gros. En detail.

Solide varer. Billige priser.

RINGKOLLEN TURISTHOTEL

660 m. o. h.

Telefon: Hønefoss 210

Ideelt sted for vinterophold. Glimrende skiterreng. Udmerket kjøkken.

ELIDA SANDUM.

Ringerikes Blad

Grunnlagt 1845

er bladet for Dem!

Alt som hender i
distriktet finder
De først hos oss!

Eneste lokalavis på Ringerike!

CAFÉ CIRO

H. HENSCHIEN

Middag fra kl. 12 til 4.30

LUNCH HELE DAGEN

Kaffe - smørbrød - mineralvann

TELEFON 491

Byens beste
spisested

Ølrett

Egen avdeling for trekkspill

Verksted for reparasjoner av
alleslags musikkinstrumenter

H. HENSCHIEN

MUSIKK- FOTO- OG RAMMEFORRETNING

Fremkalling - kopiering - innramning
utføres hurtig og billig

Telefon 419

Årlig melkemengde:

6 millioner kilogram

Produksjon av smør, goudaost, edamerost,
nøkkelost, pultost, fløteost, mysost, prim.

Kulturmilk og iskrem.

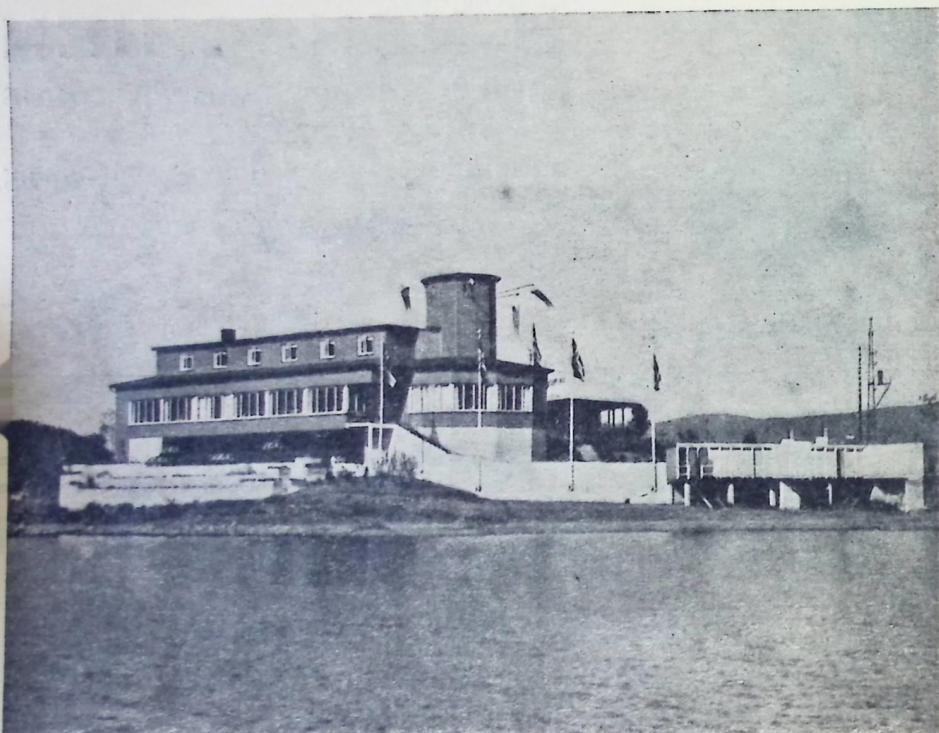

Gullmedalje for
goudaost 1929

▼
På landsutstillingen i
Bergen 1933 opnådde
meieriet høieste ut-
merkelse for smør og
ost. Beste utstillings-
resultat 6 sølvmedaljer

En av landets mest komfortable

TURIST-
RESTAURANTER

Sundøya Fjordrestaurant ved Sundvolden, Ringerike.

Forlang det GODE øl og
mineralvann, fra

HØNEFOSS BRYGGERI A-S